

Sygn. akt I S 25/18

POSTANOWIENIE

Dnia 17 kwietnia 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący	SSA Mieczysław Brzdąk (spr.)
Sędziowie :	SA Piotr Wójtowicz SA Lucyna Świdorska-Pilis

po rozpoznaniu w dniu 17 kwietnia 2018 r. w Katowicach

na posiedzeniu niejawnym

skargi B. J.

o stwierdzenie przewlekłości postępowania toczącego się przed Sądem Rejonowym w D. pod sygnaturą akt I1 Ns 1045/15 oraz Sądem Okręgowym w K. pod sygnaturą akt III Ca 452/17

postanawia :

- 1) stwierdzić, że w sprawie I1 Ns 1045/15 Sądu Rejonowego w D. nastąpiła przewlekłość postępowania w okresie od 31 stycznia 2017 roku do 15 marca 2017 roku oraz, że nastąpiła przewlekłość postępowania w sprawie III Ca 452/17 Sądu Okręgowego w K. od 13 maja 2017 roku do 4 kwietnia 2018 roku;
- 2) przyznać B. J. od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w K. 2000 zł (dwa tysiące) złotych;
- 3) oddalić skargę w pozostałym zakresie.

SSA Lucyna Świdorska-Pilis SSA Mieczysław Brzdąk SSA Piotr Wójtowicz

Sygn. akt I S 25/18

UZASADNIENIE

Skarżąca B. J. w skardze wniesionej 31 stycznia 2018 r., którą przekazano Sądowi Apelacyjnemu w K. w dniu 13 lutego 2018 roku, na przewlekłość postępowania w sprawie I1 Ns 1045/15 Sądu Rejonowego w D. oraz III Ca 452/17 Sądu Okręgowego w K. domagała się stwierdzenia przewlekłości postępowania w tej sprawie i przyznania od Skarbu Państwa kwoty 20 000 zł.

W odpowiedzi na skargę Prezes Sądu Rejonowego w D. wniósł o jej oddalenie, względnie w wypadku stwierdzenia przewlekłości postępowania wniósł o nieuwzględnienie zgłoszonego żądania zasądzenia od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w D. kwoty pieniężnej, gdyż skarżąca nie wykazała istnienia poniesionej z tego tytułu wymiernej szkody. Prezes Sądu Okręgowego w K. w odpowiedzi na skargę wniósł o jej oddalenie wskazując, że tok czynności podejmowanych w sprawie

III Ca 452/17 nie uzasadnia zawartego w skardze zarzutu podejmowania nieterminowo czynności w sprawie.

Sąd Apelacyjny ustalił, co następuje.

Sprawa, której dotyczy skarga została wszczęta na skutek złożenia przez skarżącą w dniu 26 maja 2015 r. wniosku o stwierdzenie zasiedzenia nieruchomości do Sądu Rejonowego w D..

We wniosku skarżąca zawarła m. in. wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych.

Sprawę zarejestrowano pod sygn. I Ns 1045/17 i przedłożono Przewodniczącemu, który zarządzeniem z 29 maja 2015 r. wezwał wnioskodawczynię do uzupełnienia braków wniosku oraz zawartego w nim wniosku o zwolnienie od kosztów.

Zarządzenie wykonano 1 czerwca 2015 r., a wezwanie doręczono wnioskodawczyniom w tym samym dniu, w którym też złożyły oświadczenia o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania .

Zarządzeniem z 16 czerwca 2015 roku, wykonanym w dniu 12 sierpnia 2015 roku wezwano obie wnioskodawczynię do uzupełnienia formularza oświadczenia o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania.

Uzupełnione oświadczenia wnioskodawczynię złożyły w dniu 24 sierpnia 2015r, a postanowieniem z dnia 14 września 2015 roku referendarz sądowy oddalił oba wnioski o zwolnienie od kosztów.

Opłatę od wniosku uiszczono w dniu 23 września 2015 roku, a zarządzeniem z 5 października 2015 roku Przewodnicząca wyznaczyła termin rozprawy na 19 stycznia 2016 r. Wymienione zarządzenie wykonano w tym samym dniu.

W dniu 28 października 2015 r. wpłynęły odpowiedzi na wniosek obojga uczestników

Na rozprawie w dniu 19 stycznia 2016 roku przeprowadzono postępowanie dowodowe i w celu jego kontynuowania odroczono rozprawę na 26 kwietnia 2016 roku. W dniu 11 lutego 2016 roku wpłynęło pismo procesowe wnioskodawczyni z wnioskami dowodowymi, a na rozprawie w dniu 26 kwietnia 2016 roku pełnomocnik uczestniczki postępowania złożył pismo procesowe, w którym zakwestionowano fakt samoistnego posiadania nieruchomości przez wnioskodawczynię. Na rozprawie przesłuchano obie wnioskodawczynię oraz uczestniczki postępowania. Dopuszczono też dowody z dokumentów i po zamknięciu rozprawy Przewodnicząca oznajmiła, że ogłoszenie orzeczenia nastąpi w dniu 10 maja 2016 roku. Postanowieniem ogłoszonym w tym dniu Sąd oddalił wniosek.

W dniu 12 maja 2016 roku wpłynął wniosek wnioskodawczyń o sporządzenie uzasadnienia postanowienia, które sporządzono w dniu 25 maja 2016 roku, a odpisy doręczono pełn. jednej z wnioskodawczyń oraz drugiej wnioskodawczyni w dniach 9 oraz 8 czerwca 2016 roku. Apelacja wnioskodawczyń wpłynęła w dniu 23 czerwca 2016 roku. Zarządzeniem z 1 lipca 2016 roku skierowano sprawę na posiedzenie niejawne w przedmiocie odrzucenia apelacji jednej z wnioskodawczyń jako wniesionej po terminie, a pełnomocnika drugiej wnioskodawczyni wezwano do uiszczenia opłaty od apelacji.

Postanowieniem z 4 lipca 2016 roku odrzucono apelację wnioskodawczyni A. J. jako wniesioną po upływie przepisanej terminu.

Odpis postanowienia doręczono wnioskodawczyni A. J. w dniu 4 sierpnia 2016 roku, a pełnomocnikowi wnioskodawczyni B. J. w dniu 8 czerwca 2016 roku. W dniu 9 sierpnia 2016 roku obie wnioskodawczynię wniosły zażalenie na wymienione postanowienie.

Zarządzeniem z 30 sierpnia 2016 roku, wykonanym w dniu 31 sierpnia 2016 roku wezwano pełnomocnika wnioskodawczyni B. J. oraz wnioskodawczynię A. J. do uiszczenia 400 zł z tytułu opłaty od zażalenia. Wymieniona opłata została uiszczona w dniu 7 września 2016 roku

W dniu 19 października 2016 roku odpisy zażalenia wysłano a w dniach 25 i 26 października oraz 8 listopada 2016 roku doręczono pełnomocnikom uczestników oraz jednemu z uczestników występującemu samodzielnie.

Akta z zażaleniami wnioskodawczyń na postanowienie z 4 lipca 2016 roku. wysłano w dniu 16 listopada 2016 roku, a wpłynęły one do Sądu Okręgowego w K. w dniu 23 listopada 2016 roku.

W dniu 17 stycznia 2017 roku Sąd Okręgowy odrzucił zażalenie wnioskodawczyni B. J. oraz oddalił zażalenie wnioskodawczyni A. J.. Po rozpoznaniu zażaleń akta sprawy zwrócono Sądowi Rejonowemu w dniu 26 stycznia 2017 roku.

W dniu 16 marca 2017 roku ustalono, że opłata od apelacji B. J. została uiszczona w terminie i zarządzono doręczenie odpisów apelacji uczestnikom postępowania. Po dołączeniu zwrotnych poświadczeń odbioru, co nastąpiło w dniach: 27, 28 i 31 marca 2017 roku, w dniu 18 kwietnia 2017 roku akta z apelacją wysłano do Sądu Okręgowego w K., gdzie wpłynęły w dniu 4 maja 2017 roku.

Zarządzeniem z dnia 13 maja 2017 roku Przewodnicząca III Wydziału Cywilnego w Sądzie Okręgowym poleciła wstrzymać wyznaczenie terminu rozprawy do 31 sierpnia 2017r i przedstawić akta wymienionej sprawy w dniu 1 września 2017 roku z uwagi na to, że najbliższe terminy rozpraw – październik 2017r – wyznaczane są według kolejności wpływu w sprawach, które wpłynęły do sądu odwoławczego w październiku 2016 roku.

W dniu 9 sierpnia 2017 roku wpłynęło pismo procesowe wnioskodawczyni B. J. z wnioskiem o rozpoznanie sprawy poza kolejnością.

Zarządzeniem (bez daty – k. 211) polecono skierowanie sprawy na posiedzenie niejawne celem rozważenia podstaw do odrzucenia apelacji, a termin tego posiedzenia oznaczono na wrzesień 2017r.

W dniu 5 lutego 2018 roku sporządzono zapisek urzędowy, że akta sprawy przekazano sędziemu referentowi celem podjęcia czynności. Sędzia sprawozdawca zarządzeniem z 13 lutego 2018 roku poleciła przedstawienie akt Przewodniczącej Wydziału z prośbą o wyznaczenie terminu rozprawy.

Zarządzeniem z 13 lutego 2018 r. Przewodnicząca Wydziału wyznaczyła termin na 5 kwietnia 2018 roku. Postanowieniem wydanym na rozprawie w tym dniu Sąd Okręgowy odrzucił apelację.

Przystępując do oceny zasadności skargi na przewlekłość postępowania wskazać należy, że zgodnie z art. 2 ust. 2 ustawy z 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki, dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie, a dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawłości, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

Przewlekłość postępowania to nieuzasadnione żadną z okoliczności wymienionych w art. 2 ust. 2 ustawy długotrwałe zaniechanie przez sąd czynności lub podejmowanie czynności nieefektywnych bądź pozornych.

Przystępując do oceny zasadności skargi w zakresie w jakim skarżąca zarzuca przewlekłość postępowania przed Sądem Rejonowym w D. zauważyć należy, że akta sprawy, po rozpoznaniu zażaleń na postanowienie z 4 lipca 2016 roku, wpłynęły do Sądu Rejonowego w D. w dniu 26 stycznia 2017 roku (a nie 22 stycznia 2017 roku jak podaje skarżąca). Trafnie natomiast zarzuca, że czynności związane z ustaleniem czy została uiszczona opłata od apelacji trwały zbyt długo, bo do 16 marca 2017 roku.

W ocenie Sądu Apelacyjnego taka nieskomplikowana czynność techniczna jak ustalenie w oddziale finansowym sądu czy strona dokonała opłaty, co nastąpiło już w dniu 11 lipca 2016 roku (k. 188), nie powinna zająć więcej czasu jak 2-3 dni. Dlatego też należało przyjąć, że w okresie od 31 stycznia 2017 roku (28 i 29 stycznia 2017 roku przypadają na sobotę i niedzielę) do czasu wysłania odpisów apelacji, czyli do 15 marca 2017 roku nastąpiła przewlekłość postępowania przed Sądem Rejonowym w D..

Kolejny, nieusprawiedliwiony okres zwłoki w podejmowaniu czynności nastąpił od 13 maja 2017 roku do 4 kwietnia 2018 roku w postępowaniu przed Sądem Okręgowym w K.. Jak wyżej ustalono, w dniu 13 maja 2017 roku Przewodnicząca Wydziału III Cywilnego Odwoławczego wydała zarządzenie o wstrzymaniu wyznaczenia terminu rozprawy do 31 sierpnia 2017 r. z uwagi na to, że najbliższe terminy rozpraw – październik 2017 r. – wyznaczane są według kolejności wpływu w sprawach, które wpłynęły do sądu odwoławczego w październiku 2016 roku. W sytuacji, gdy postanowienie kończące sprawę wydano dopiero 5 kwietnia 2018 roku uznać należało, że przewlekłość postępowania przed Sądem Okręgowym w K. wystąpiła w wymienionym wyżej okresie bowiem nie podejmowano w nim jakichkolwiek czynności zmierzających do zakończenia sprawy.

W takim stanie rzeczy należało przyjąć, że w postępowaniu Sądu Okręgowego w K. w sprawie III Ca 452/17 doszło do przewlekłości postępowania w rozumieniu ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (j.t. Dz.U.2018, poz. 75) w okresie od 19 listopada 2016 roku do 4 lipca 2017 roku.

Stwierdzenie przewlekłości postępowania w wyżej oznaczonym zakresie nie oznacza jednak, że odpowiedzialność za ten stan rzeczy należy przypisać samemu Sądowi Okręgowemu w K. czy też jego funkcjonariuszom. Oczywiście jest, na co słusznie zwraca uwagę Prezes wymienionego Sądu, że skierowanie sprawy na rozprawę musiało nastąpić zgodnie z kolejnością wpływu bowiem na wcześniejsze terminy kierowane być musiały te sprawy, które do III Wydziału Cywilnego Odwoławczego wpłynęły wcześniej.

Jak to trafnie zauważył Sąd Apelacyjny w K. w sprawie I S 16/17, w świetle orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka oraz Sądu Najwyższego strona (obywatel) nie może ponosić negatywnych konsekwencji zaniedbań Państwa w stworzeniu sądom warunków do rytmicznego, w rozsądnym terminie, rozpoznawania spraw. Nie musi, a nawet nie może zatem strona interesować to, że (między innymi na skutek „zamrożenia” wielu etatów orzeczniczych przez Ministra Sprawiedliwości i na skutek skierowania przezeń licznych sędziów do pełnienia czynności administracyjnych w Ministerstwie Sprawiedliwości) kadra sędziowska w ogólności, w tym w III Wydziale Cywilnym Odwoławczym Sądu Okręgowego w K., jest zbyt szczupła, by podolać spoczywającym na niej obciążeniom i by w pożądanym, rozsądnym terminie podjąć czynności procesowe adekwatne do stanu sprawy. Z punktu widzenia przepisów ustawy z 17 czerwca 2004r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (j.t. Dz.U.2018, poz. 75) okoliczność, że przyczyn nierozpoznania apelacji w rozsądnym terminie upatrywać należy w okolicznościach nie obciążających Sądu Okręgowego, dla stwierdzenia przewlekłości jest obojętna, przy czym z uwagi na wyraźne unormowanie ustawowe skutki tego stanu rzeczy ponosi Sąd Okręgowy.

Oceniając zasadność zgłoszonego w skardze żądania przyznania kwoty 20 000 zł z tytułu przewlekłości zauważyć należy, że okoliczności sprawy nie wskazują na to, że przedłużanie się postępowania zarówno przed Sądem Rejonowym

w D. jak i przed Sądem Okręgowym w K., w bardzo znacznym wymiarze naruszyło dobra skarżącej, zwłaszcza w kontekście tego, że posiedzenie, na którym jego apelacja ma zostać rozpoznana, zostało już wyznaczone i że w dniu 5 kwietnia 2018 roku zakończono postępowanie. Za odpowiednie do skali przewlekłości i do wynikłych stąd negatywnych odczuć skarżącej uznał Sąd Apelacyjny zadośćuczynienie w wysokości 2000 zł. Stosownie do unormowania zawartego w art. 12 ust. 6 ustawy wymienioną sumę powinien wypłacić Sąd Okręgowy. Żądanie przyznania kwoty przewyższającej tę sumę uległo oddaleniu.

Z powyższych względów Sąd Apelacyjny na podstawie art. 12 ust. 1, 2 i 4 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki orzekł jak w sentencji.

SSA Lucyna Świdorska-Pilis SSA Mieczysław Brzdąk SSA Piotr Wójtowicz